

Citiți lecția din manual: *Dacia romană. Romanizarea. Creștinismul*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Dacia romană și romanizarea

1. Definiție

Legiune = unitate militară principală a armatei romane, constituită din pedestrași care au fost, în general, cetățeni romani (o legiune a fost compusă din 5200 de infanteriști și 120 de trupe auxiliare).

Castru = tabără fortificată în sistemul defensiv roman.

Limes = linie de hotar, graniță, fortificație, frontieră fortificată, aflată la granițele Imperiului Roman.

Romanizare = proces istoric îndelungat, organizat, ireversibil, prin care populațiile neromane au preluat și asimilat limba latină, instituțiile, modul de viață, cultura și tradițiile romane.

2. Organizarea provinciei romane Dacia

- 106-271/275 - Dacia a devenit provincie romană de rang imperial, fiind condusă de un guvernator consular, *legatus augusti pro praetore* (din limba latină: „*legat imperial cu rang de pretor*”), și a avut capitala la Ulpia Traiana Sarmizegetusa;

- cca. 117-271/275 - teritoriile necucerite (Maramureș, Crișana, Moldova și Muntenia) au rămas în stăpânirea dacilor liberi;

- Dacia romană a fost apărută de două **legiuni**: a V-a *Macedonica* și a XIII-a *Gemina*;

- Dacia, precum Dobrogea, a cunoscut un intens proces de colonizare cu populații latinofone venite din toate colțurile Imperiului Roman și a fost supusă unei urbanizări intense, specific romane, formându-se orașe de tipul *colonia* (de rang superior) și *municipia* (de rang inferior);

- provincia Dacia a avut o viață economică înfloritoare, fiind integrată lumii romane prin desfășurarea unor activități precum mineritul (exploatarea zăcămintelor de aur și argint în colonia minieră Alburnus Maior - Roșia Montană, a fierului și a cuprului), agricultura, meșteșugurile și comerțul.

3. Romanizarea geto-dacilor

- principalii factori care au contribuit la romanizarea geto-dacilor au fost următorii:

I. Administrația: reprezentată de guvernatorul Daciei romane, funcționarii provinciali și cei locali.

II. Armata romană: cantonată în **castre** (Apulum - Alba Iulia; Porolissum - satul Jac, județul Sălaj; Potaissa - Turda), în jurul cărora au apărut așezări locale, care au fost romanizate.

III. Veteranii: după încheierea serviciului militar, o parte dintre veterani s-au stabilit în Dacia, unde și-au întemeiat familii, au primit pământ, funcții și compensații bănești.

IV. Coloniștii romani: au fost aduși din toate zonele Imperiului, fiind purtători ai culturii.

V. Urbanizarea: romanii au construit orașe cu statut de *colonia* (Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Apulum; Napoca - Cluj-Napoca) și *municipia* (Dierna - Orșova; Porolissum).

VI. Viața economică: Dacia a fost integrată în sistemul economic roman și prinsă într-un intens schimb de produse cu Roma și provinciile Imperiului, grație unui sistem de drumuri temeinic.

VII. Justiția: s-a realizat în conformitate cu dreptul roman.

VIII. Cultura: limba latină a asigurat comunicarea între geto-daci și coloniștii romani.

IX. Religia: a cunoscut două fenomene, cel de *interpretatio romana* (adorarea unor zeități geto-dace sub nume romane) și pe cel de *sincretism* (contopirea mai multor zeități într-una singură).

- 271/275 - împăratul Lucius Domitius Aurelianus, confruntat cu imposibilitatea apărării provinciei în fața atacurilor dacilor liberi și ale goților germanici, în condițiile crizei economice și militare din Imperiu, a retras armata și administrația din Dacia ⇒ încetarea stăpânirii imperiale în provincie;

- secolele III-VIII - populația romanizată de pe teritoriul provinciei, daco-romanii, nu a abandonat Dacia, în ciuda atacurilor popoarelor migratoare ⇒ nașterea poporului și a limbii române.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=Zp6mBMmysfA>

<https://www.youtube.com/watch?v=xddSmwpr3JM>

Fișă de lucru: *Dacia romană și romanizarea*

I. Completați spațiile lacunare cu termenii potriviți, selectați din lista de mai jos:

După anul 106, geto-dacii s-au adaptat noului mod de viață și, sub influența administrației, a armatei romane, a conviețuirii cu veteranii și, a religiei romane, s-au romanizat. Până la încetarea stăpânirii, s-a format o nouă populație, vorbitoare a limbii latine populare, În 271, au fost retrase la sudul Dunării armata și administrația romană. s-a aflat sub stăpânire romană timp mai îndelungat, aici aceasta încetând în anul 602.

Lista termenilor: **autohtoni, coloniști, daco-romani, Dacia, greci, migratori și romane.**

II. Citiți textul de mai jos. Pornind de la acesta, imaginați-vă un dialog cu un colonist roman sosit în anul 106 în provincia Dacia. Alcătuiți o listă cu întrebările pe care ați dori să i le adresați.

„I-a urmat la tron Ulpius Traianus (...). Învîingând pe Decebal, el a supus Dacia și a transformat în provincie romană ținuturile dincolo de Dunăre, (...) Traian după cucerirea Daciei, a adus o mulțime foarte mare de oameni din toate colțurile lumii romane pentru popularea orașelor și cultivarea ogoarelor, căci Dacia a fost secătuită de bărbați în urma lungului război al lui Decebal.”

(Eutropius, *Scurtă istorie de la întemeierea Romei*)

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
6. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
7. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
8. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
9. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
10. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
11. Hitchins, Keith, *Scurtă istorie a României*, Editura Polirom, Iași, 2015.
12. Popa-Lisseanu, Gheorghe, *Dacia în autorii clasici*, Editura Vestala, București, 2015.

